

F. M.
Rūpniecības nodaļai,
S e i t .

Izpildot Jūsu pieprasījumu par velosipēdu eksporta iespējamību pagodināties Jums ziņot sekošo:

Līdz 1930 gadam mūsu sabiedrība eksportēja velosipēdus uz Igauniju, Lietuvu un, galvenā kārtā, Padomju Krieviju; uz beidzamo valsti vien mēs esam izveduši tuvu pie 10000 gab. velosipēdu. Kaut gan uzskaitītās valstis būtu uzskatāmas par mūsu dabīgiem eksporta tirgiem, tomēr Latvijas velosipēdu rūpniecībai nav izdevies viņus iekarot un pat noturēties agrāko gadu apmēros, aiz iemesliem, kuri apgaismoti tālāk.

Beidzamos 4 gados, sakarā ar vispārējo saimniecisko krīzi un Padomju Krievijas tirgus slēgšanu, mūsu ražojumam neesam varējuši noslēgt neviena eksporta darījuma. — Lai gan beidzamo gadu tirdzniecības līgumos ar mūsu tuvākiem kaimiņiem, Igauniju un Lietuvu, paredzēti nelieli vairumi velosipēdu, kuri varētu tikt ievesti no Latvijas par pazeminātu muitu, tomēr, valutas ierobežojumu un lētas lielvalstju konkurences dēļ visas mūsu pūles izvest kaut nelielas partijas velosipēdu uz šīm valstīm palika bez panākumiem.

Apstrādājot kaimiņu tirgus, mēs piegriezām sevišķu uzmanību Lietuvai. Nēmām dalību 1930. g. Kaunā sarīkotā Jubilejas izstādē, vienojamies par mūsu velosipēdu pārdošanu caur Valsts Elektrotehniskās Fabrikas nodaļu Kaunā, ierīkojam tur gatavu velosipēdu noliktavu, bet panākumi nebija nekādi. Reizē ar V E F nodaļas likvidāciju mēs bijām spiesti daļu nepārdoto velosipēdu likt atsūtīt atpakaļ uz Latviju.

Ar Igauniju mūsu piedzīvojumi vēl bēdīgāki. Vēl šodien mums pienākās nauda par darījumiem, kuri slēgti priekš 1931. gadu, nerunājot par norakstījumiem ar vairākām Igaunijas firmām, kuras krīzes gadā pārtrauca darbību.

Bez valutas tirdzniecības ierobežojumiem, kontingentiem un cenu krišanas ir vēl viens apstākļis, kurš ļoti nelabvēlīgi ietekmē velosipēdu eksporta iespējamības.

Pilnīgi brīvās tirdzniecības laikā mēs varējām diezgan daudz daļu un piederumu, kā brīvrumbas, segļus, pedālus, apriepojumu u. t. t. iepirkt ārzemēs, iebūvēt mūsu velosipēdos un eksportējot, saņemt muitas atmaksu pilnos apmēros. Pašlaik visas minētās daļas ražo Latvijā, tikai viņu pašizmaksa ir tik augsta, ka zūd jeb-kura iespēja konkurēt brīvā tirgū ar pārējām rūpniecības valstīm. Pēc mūsu pašreizējās kalkulācijas neapstrādātu izejvielu / dzelzs, tērauds, skārds, stiepute /, piederumu / apriepojums, segli, zvans, gaisa sūknis u. t. t. / pašizmaksa vienam velosipēdam sastāda Ls. 51.97, pie šīs summas jāpieskaita visādi paligmateriāli / slīpējamie pulveri, nikelēšanas sāļi, rūdīšanas kimikālijas, smērvielas u. t. t. / darba alga, ražošanas un tirdzniecības izdevumi, kas sastāda visā visumā apmēram Ls. 34. — un viena gatava velosipēda pašizmaksa svārstās ap Ls. 85. —. Operējot ar tādiem skaitļiem mēs nevaram domāt sacensties p. p. ar Vāciju, kuras velosipēdi nāk pārdošanā sākor ar RMk. 28. — t. i. apm. Ls. 35. — gabalā. Ka šī cena nav izdomāta pierāda vietējās Vācijas mazuma cenas, kuras sākās ar RMk. 36. — par vienkāršu, bet tomēr normala tipa, velosipēdu ar brīvrumbu.

Latvijas velosipēdu rūpnieki varētu pamēģināt kaut ko darīt eksporta lietā, ja valdība atrastu par iespējamu muitas atmaksas veidā piešķirt eksporta prēmijas ne mazāk kā Ls. 20. — apmērā par katru eksportēto velosipēdu un ja atlautu slēgt darījumus latos un norēķināties ar piercejiem tieši bez Latvijas bankas korrespondentu vidutājības.

Tā kā 1934. gada velosipēdu sezona ir beigusies un sarunas par jauniem darījumiem sākās tikai decembra / janvarī, vēl būtu laiks spert kādus solus šā priekšmeta eksporta atbalstīšanai. Bez palīdzības, šī nozare nav konkurences spējīga un ierindojošot viņu autonomizēto uzņēmumu skaitā t. i. atlaujot ievest jēlvielas, izejmaterialus u. t. t. vienīgi pret eksportu pie patreizējās konjunktūras nozīmē parakstīt Latvijas velosipēdu rūpniecībai nāves spriedumu, kura spēkā stāšanās būs tikai laika jautājums.

Līdz šai dienai velosipēdu rūpniecība uzskatīja par savu goda pilno uzdevumu atbrīvot Latviju no ārzemju velosipēdiem un apmierināt vietējā tirgus prasības. — Šis uzdevums ir izpildīts, bet ja vietējās fabrikas spēj apmierināt mazās Latvijas patēriņu, tas vēl nenozīmē ka mūsu rūpniecība spētu pietiekoši lēti ražot vispasaules tirgum.

Latvijas fabrikas pēc savas tehniskās iekārtas nav piemērotas masu produkcijai un pašā ražošanas procesā pielieto ļoti intensīvu darbu. Tādi panēmieni var būt apsveicami kā cina pret bezdarbu, bet sadārdzina produkta pašcenu.

124
Atstājot velosipēdu rūpniekus bez izejvielām, neapgādāti paliks arī daudzie simti atslēdznieku un sīko darbnīcu īpašnieku, kuri nodarbojas ar velosipēdu izlabošanu visā Latvijā.

Stādot priekšā šo īso apskatu par velosipēdu eksporta izredzēm Rūpniecības nodalī, kurai pazīstama mūsu uzņēmuma tehniskā iekārta un ražošanas iespējas, laipni lūdzam, izlemjot jautājumu par mūsu nozares ierīdošanu autonomizētos uzņēmumos, nemitvērā mūsu iebildumus šai lietā.

Visā augstcienībā

Rīga, 3. septembrī 1934. g.

